

Vladimír Birgus: Tak mnoho, tak málo – Fotografie z let, kdy se tak mnoho muselo a tak málo smělo

www.atelierforart.cz/vladimir-birgus-tak-mnoho-tak-malo-fotografie-z-let-kdy-se-tak-mnoho-muselo-a-tak-malo-smelo/

Zobrazit všechny příspěvky od Jiří Siostrzonek →

Bratislava, Univerzitná knižnica, 4. 11. – 30. 11. 2017

Text Jiří Siostrzonek

Zobrazování tristní situace člověka ve specifických podmínkách komunistických zemí 70. a 80. let získalo u Vladimíra Birguse nádech obsese. Birgusovy fotografie znázorňují prototyp anonymního, ale přesto tak důvěrně známého jedince. Důležitou roli v nich nehrají jen lidé, ale také tapety opadávající z omítky, torza zraněných chodníků, prázdné výlohy, ušmudlaný veřejný prostor, zkrátka celá vizuální kultura. Autor naskicoval do svých fotografií ponurou atmosféru doby, aby připravil scénu pro prezentaci příběhů, které nemají začátek ani konec. Snímky nezachycují děj, ale esenciální bytí vypreparované na samotnou dřev. Nemožnost setkání, nemožnost objetí, chlad doteku, nekonečná vzdálenost dvou bytostí. Rozšířenou rezignaci člověka na pozitivní změnu podtrhuje autor všudypřítomnou šedivou korozí. Stav distancované emocionality.

Synonymem nesvobody se v Birgusových fotografiích stávají vyprázdněné společenské rituály různých komunistických manifestací a přehlídek. Je zřejmé, že rituál naplňuje svůj smysl, jen pokud motivuje účastníky k vnitřní spoluúčasti. Na Birgusových fotografiích však vidíme rezignované tváře lidí bez emocí. Ensorovy masky. Lidé splývají s šedým prostředím a vytvářejí mimikry k přežití s cílem nevyčnívat, neupozorňovat na sebe, přečkat. Jedinou možnou obranou vůči totalitnímu politickému systému je tvorba vlastního osobního světa a péče o duši. Birgusovy fotografie nejsou jenom sarkastické při zobrazování stádnosti oficiálních slavností nebo devastace prostředí a lidí v období totality, ale i chápavé při ukazování těch, kteří neměli dost odvahy a síly se tomu vzepřít. Jednou z nejsilnějších je fotografie muže v koženkovém kabátě a klobouku, který v práci vyfasoval prapor a nyní ho musí nést při oslavách třicátého výročí Vítězného února. I když Birgusovy fotografie vypovídají o morálních postojích, neuchylují se k zesměšňování a ironizování lidí, autor „pouze“ akcentuje situace a motivuje k přemýšlení.

Vladimír Birgus, Loket, 1984, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Varšava, 1981, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Moskva, 1982, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Ostrava, 1980, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Benešov, 1982, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Praha, 1981, černobílá fotografie

Vladimír Birgus, Praha, 1986, černobílá fotografie

Birgusovo rozsáhlé a z velké části stále nepublikované dílo z období 70. a 80. let, vznikající nejenom v Československu, ale i v Sovětském svazu, Polsku, Rumunsku a dalších zemích, se prostřednictvím výstav a katalogů pomalu vynořuje na povrch fotografického života. Na rozdíl od prací Dany Kyndrové, Viktora Koláře, Jindřicha Štreita, Jaroslava Kučery, Karla Cudlína a dalších českých autorů, kteří se podobně snažili o autentický a přitom nezřídka ironicky podbarvený pohled na kontrast mezi oficiální propagandou a neutěšenou realitou normalizační totality, zůstala převážná část Birgusových fotografií s touto tematikou celá desetiletí nepublikována. Většina těchto archivních fotografií Vladimíra Birguse má pro diváka nádech zjevení. Snímky nejsou zavaleny balastem kunsthistorických stereotypů a stigmat, a tak je může divák přijímat v surovém stavu a zaplňovat prostor subtilním rozhovorem s obrazem. Zlověstné munchovské stíny, odkapávající ticho, industriální bezčasí, olověná krajina, to vše bez ohledu na vybranou domácí nebo zahraniční lokalitu určuje univerzální formální atributy Birgusových fotografií z normalizačního období v Československu. Je signifikantní, že i když autor už od začátku 80. let vytvářel barevné subjektivní dokumenty, naprostá většina jeho záběrů s tematikou života v totalitě je černobílá.

Fotografické práce Vladimíra Birguse ze 70. a 80. let mají trvalou historickou platnost jako subjektivní dokument doby, ale zároveň nesou univerzální poselství pro jedince i společnost. Staly se součástí fotografického dědictví i varovného poselství dalším generacím. Fotografie dozrávají, k divákovi se dostávají v neuvěřitelné kondici a jejich energie nepodléhá entropickým zákonům. Pokud se naladíme na stejnou vlnu plynutí, budeme se k Birgusovým fotografiím, které přinášejí nejen vizuální rozkoš, ale vedou nás k hlubším úvahám o světě i nás samých, vracet stále častěji.

Fotografie nahoře: Vladimír Birgus, Praha, 1981, černobílá fotografie

Jiří Siostrzonek

- [Všechny články >>> \(1\)](#)

Podobné články:

[Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?](#)

[Paralelní světy Anny Zemánkové](#)

[I obrazy mají své osudy](#)

[Osobní místa. Mladí čeští fotografové](#)

Líbil se Vám? Sdílejte článek s ostatními.

Vladimír Birgus, Praha, 1978, černobílá fotografie

